

marelui domeniu, a originii sale, a transformărilor din decursul secolelor, pentru care a adunat un bogat material, dar lucrarea a rămas nerealizată¹. În strînsă legătură cu această problemă el a pus instituția imunității, desemnată prin termenii românești «uric» și «ohabă», consacînd acestui din urmă termen un studiu special². Deși I. Bogdan n-a realizat studiul conceput asupra domeniului feudal, el a văzut just problema, afirmînd că proprietatea de danie și imunitatea erau «două instituții comune țărilor noastre și celor apusene, în care feudalismul era cu mult mai vechi»³.

Dacă în centrul preocupărilor sale se găsea viața satului, relațiile dintre stăpînii de pămînt și țărani, I. Bogdan n-a trecut cu vederea nici viața orașului. L-a interesat problema originii și organizării orașelor, «spre a putea vedea ce este împrumutat și ce este indigen în evoluția lor»⁴.

El acorda o deosebită importanță problemei organizării militare, problemei orașului-cetate, care a jucat un rol însemnat în sistemul de apărare a țării. Era convins că pentru o înțelegere mai profundă a societății medievale românești este necesar ca istoricul să cunoască și formele dreptului românesc vechi, în care se întretaiesc elemente romane, instituții de-ale Europei medievale și obiceiuri de-ale popoarelor slave dimprejur⁵.

Relevind importanța cercetării problemelor menționate mai sus, I. Bogdan spune că «aceasta este direcția în spre care trebuie îndreptată cu deosebire activitatea istorică a generațiunii actuale și celei viitoare»⁶.

Acestor probleme de ordin social I. Bogdan le acordă precădere față de istoria politică. El afirmă că studiul problemelor sociale «...este cu mult mai mult important decît cunoașterea războaielor, a intrigilor de curte, a rivalităților de partide, a intervențiilor străine, de care sînt prea pline expunerile de pînă acum ale istoriei române»⁷. I. Bogdan este printre primii care atacă problema instituțiilor medievale românești. El deschide calea acestor cercetări, care au continuat sub impulsul dat de dînsul⁸.

Ideile expuse de I. Bogdan în discursul său de recepție la Academia Română au fost primite cu înțelegere și aprobare de cei mai mulți din istoricii români din acea vreme. N. Iorga l-a elogiât, spunînd că expunerea lui despre istoriografie este «foarte bine împărțită, foarte bine socotită și spusă cu un mare curaj liniștit, asupra dezvoltării întregii istoriografii românești de la început pînă astăzi»⁹.

De asemenea, Gh. Ghibănescu spunea: «Iată dar ce probleme noi se prezintă istoriei de acum înainte: a înlătura pătimașa ignorare a claselor sociale, a înfățișa evenimentele sub forma lor genetică, în legătură cu împrejurările sociale interne»¹⁰.

În perioada în care I. Bogdan și-a desfășurat cercetările, istoria socială a românilor din evul mediu era încă puțin cunoscută. Condițiile pentru studiul

¹ Ibidem.

² *Ohabă-ohabnic*, în CL, XLI, 1906, p. 295—299.

³ *Istoriografia română și problemele ei actuale*, p. 25.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem, p. 20.

⁶ Ibidem, p. 21.

⁷ Ibidem, p. 20.

⁸ P. P. Panaitescu, *Ioan Bogdan și studiile de istorie slavă la români*, în «Buletinul Comisiei istorice a României», VII, Vălenii de Munte, 1928, p. 12.

⁹ «Semănătorul», 1905, IV, nr. 24, p. 418.

¹⁰ G. h. G h i b ă n e s c u, recenzie, în «Arhiva», Iași, 1905, p. 379.